

تاریخ علم

تاریخ علم در اسلام و ایران به روایت دکتر علی اکبر ولایتی (بخش نودوچهارم)

آنچه در پی می‌آید، ادامه مجموعه مباحث مطرح‌شده از سوی دکتر علی اکبر ولایتی در مجموعه برنامه‌های «ایران» در سیمای جمهوری اسلامی ایران با موضوع تبیین تاریخ علم در اسلام و ایران است:

ناصرالدین‌شاه در حالی به تخت سلطنت کشور بزرگی چون ایران تکیه می‌زد که هنوز به سن ۱۸ سالگی نرسیده بود و افزون بر سن کم و کم‌تجربگی، تحصیلات عمیقی نیز نداشت. افزون بر این، در زمان به سلطنت رسیدن ناصرالدین‌شاه، خزانه کشور در پی سیاست‌های نادرست محمدشاه و فشارهای بی‌امان دول روسیه و انگلیس به ایران و نیز اغتشاشاتی که به تحریک انگلستان در داخل مرزهای ایران روی داد تهی بود و بودجه کشور هم سالانه دو کرور تومان کسری داشت. برای تعدیل بودجه و رسیدگی به‌خانه لازم بود که شخصی جدی و کاردان به صدارت عظمی برسد. ناصرالدین‌شاه برتر و لایق‌تر از میرزاتقی‌خان امیرنظام (۱۲۶۸- ۱۲۲۰ ق) کسی را برای انتظام امور مملکت نمی‌شناخت و به همین سبب، در راه عزیمت به تهران، در زنجی و ن را به صدارت عظمی برگزید. پس از جلوس شاه بر تخت، ناصرالدین‌شاه لقب اتابک اعظم به امیرکبیر داد و رتق و فتق امور را به خط و خاتم وی درآورد. امیرکبیر که در این زمان کامل‌مردی پنجاه و چندساله بود، برای تثبیت بیشتر امور کشور و پیوستگی شاه و صدراعظم در ۲۶ ربیع‌الاول ۱۲۶۵ ق، با عزت‌الدوله معروف به ملک‌زاده خانم، خواهر ۱۶ساله ناصرالدین‌شاه ازدواج کرد و در عمارت سابق حاجی میرزا آقاسی در ارگ اقامت‌گزید. میرزاتقی‌خان امیرکبیر از مردم ده‌هزراه، از توابع فراهان بود. به سبب مجاورت ده هزراه با قریه مهرآباد، موطن میرزا عیسی قائم‌مقام ملقب به میرزا بزرگ، پدر میرزاتقی‌خان که کربلایی محمدقریان نام داشت، در دستگاه قائم‌مقام وارد شد و به‌عنوان آشپز مشغول خدمت شد. پس

از درگذشت میرزا بزرگ قائم‌مقام، کربلایی محمدقریان به خدمت میرزا ابوالقاسم قائم‌مقام‌ثانی درآمد و در خدمت وی، نخست، ناظر آشپزخانه بود و در واپسین سال‌های عمر، دربانی می‌کرد. امیرکبیر هم از نظر خاستگاه طبقاتی و هم تربیت سیاسی با صدراعظم‌های پیشین تفاوت‌های اساسی داشت. او فرزند یک آشپز بود و به‌مورت غیررسمی و به‌دور از زویندهای سیاسی و طبقاتی که در آن زمان شیوه مسلطی بود، وارد عرصه سیاست شده بود. ترقی میرزا تقی‌خان از زمانی شروع شد که نرزد میرزا ابوالقاسم قائم‌مقام‌ثانی به شغل کتابت مشغول شد. در همین زمان میرزا ابوالقاسم قائم‌مقام درمورد او گفته بود: «حقیقت، من به کربلایی قربان حسد بردم و بر پسرش می‌ترسم[...]. این پسر خیلی ترقیات دارد و قوانین بزرگ به روزگار می‌گذارد.» در این مدت، میرزا بزرگ قائم‌مقام به سبب هوش و فراستی که در پسر کربلایی محمدقریان یافته بود، مأموریت رسیدگی به حساب فیل‌خانه یا سرطوبله را به وی واگذار کرد و چون میرزاتقی‌خان این مأموریت را به‌نحو احسن به انجام رساند، مورد تحسین قائم‌مقام قرار گرفت و وی یکی از جبهه‌های خویش را به میرزا تقی‌خان بخشید.

در اواخر عمر میرزبزرگ قائم‌مقام، وی میرزاتقی‌خان را به سمت منشی‌گری خود گمارد و بعدها میرزاتقی‌خان همین سمت را نزد میرزا ابوالقاسم قائم‌مقام هم حفظ کرد. حتی گاهی مراسلات قائم‌مقام به خط میرزا تقی‌خان نوشته می‌شد. میرزا تقی‌خان که شخص مورد اطمینان قائم‌مقام بود، از سوی وی به سمت لشکرنویسی میرزا محمدخان امیرنظام زنگنه و بعدها منشی و مستوفی نظام شد. پس از مرگ محمدخان زنگنه (۱۵ رمضان ۱۲۵۷ ق) که وی به مقام ریاست امور نظام آذربایجان رسید، امیرنظام خوانده شد. مهم‌ترین مأموریت‌های میرزاتقی‌خان پیش از رسیدن به صدارت عظمی عبارت بودند از: سفر به روسیه و ابلاغ مراتب تأسف دولت فتحعلی‌شاه از قتل گریبایدوف همراه با خسرومیرزا قاجار (۱۲۴۴ ق)، عضویت در هیات نمایندگی ایران در استقبال از تزار نیکولای اول در زمان محمدشاه، در رکاب ناصرالدین میرزا (ناصرالدین‌شاه) در ایروان (۱۲۵۳ ق)، نمایندگی ایران در مذاکرات ارزنه‌الروم (۱۲۶۳-۱۲۵۹ ق) و انعقاد قرارداد صلح و خاتمه‌غائله خرمشهر (۱۲۶۳ ق).

ادامه دارد...

نیمکت خبر

تخصیص ۵۴ درصدی بودجه دانشگاه

جبارعلی ذاکری، رئیس دانشگاه علم‌وصنعت در گفت‌وگویی با ایسنا، میزان تخصیص بودجه دانشگاه علم‌وصنعت را حدود ۵۴ درصد عنوان کرد و گفت: «تمام تلاش ما این است که اعتبارات سال ۹۹ به‌گونه‌ای باشد که بتوانیم برنامه‌های راهبردی دانشگاه را اجرا کنیم.» او گفت: «بحث بودجه‌ریزی سال ۹۹ مهم‌ترین دغدغه‌های فعلی دانشگاه‌ها است و ما به‌دنبال این بودیم که بتوانیم برای پیشبرد برنامه‌های دانشگاه به‌خصوص برنامه راهبردی دانشگاه علم‌وصنعت در سال ۹۹ بودجه‌ریزی مناسبی داشته باشیم، به‌گونه‌ای که کار کارشناسی این موضوع را در دانشگاه انجام دادیم و نتیجه را به سازمان برنامه و بودجه و همچنین وزارت علوم منتقل کردیم. متأسفانه در ۹ ماه اول سال حدود ۵۴درصد از بودجه جاری تخصیص یافته و ضرورت دارد این موضوع پیگیری شود، چراکه اگرچه نمی‌توانیم میزان بودجه را افزایش دهیم، اما تخصیص بودجه باید به موقع اتفاق بیفتد تا بتوانیم امکانات رفاهی، دانشجوئی و بخش تغذیه و همچنین سایر امور هزینه‌ای را تأمین کنیم.»

دانشگاه شریف

در دانشگاه شریف به مناسبت روز دانشجو

چالش سنگین دانشجویان با سخنگوی دولت

دانشگاه شریف اگرچه در ۱۶ آذر امسال، روز دانشجوی کسل‌کننده وساکتی‌را تجربه کرد، اما روز گذشته‌همایش «سخنگو پاسخ می‌دهد» که توسط بسیج دانشجویی این دانشگاه برگزار شد، سرمای پاییزی هوای شریف را به دقایقی گرم وپر تب و تاب‌بدل کرد. تالار جابربن حیان این دانشگاه دپروز مملو از جمعیت و میزبان علی ربیعی، سخنگوی دولت دوازدهم بود.تا به‌سوال‌ها و انتقادهای دانشجویان در زمینه‌های مختلف پاسخ دهد.

جلسه با سخنان دانشجویان آغاز شد، انتقادهای تند و تیزی از عملکرد دولت در طول ۶ سال گذشته، البته با چاشنی بنزینی که گاه‌وبی‌گاه‌با شعارها و تشویق‌های حاضران حمایت می‌شد. دانشجویان شرفی با دیدگاه‌های مختلف، چه حامیان فعلی و سابق و چه منتقدان، نقطه‌نظرات خود را مطرح کردند، اما می‌توان ترجیع‌بند اظهارات دانشجویان را در کلیدواژه‌ناکارآمدی دولت جست‌وجو کرد؛ به‌طوری‌که نماینده‌تشکل اصلاح‌طلب این دانشگاه، پیشنهاد استعفا ی دولت را به ربیعی داد.

چرا آدرس غلط می‌دهید؟

قربانی،مسئول بسیج دانشجویی به‌عنوان نخستین دانشجو پشت تریبون قرار گرفت و گفت: «در مواجهه با مسائل کشور، در این سال‌ها بدون توجه به ظرفیت عظیم داخلی، تمام مقدرات مملکت را به مذاکرات گره زدید و حل‌المسائل کشور را در دستان +۵ جست‌وجو کردید. اکنون و بعد

دانشگاه

اصلی انقلاب باشند از منظر دولت به این درجه رسیده‌اند که حتی از حقایق محروم شوند؟»

کاسه‌امیدمان از امثال شما لبریز شده است

رسول قاسمی، دبیر جامعه اسلامی دانشجویان دانشگاه صنعتی شریف دیگر دانشجویی بود که در حضور ربیعی سخن گفت. وی با انتقاد از عملکرد دولت گفت: «آقای سخنگو ما صبرمان زیاد است، اما کاسه امیدمان از امثال شما لبریز شده است. فقط امیدمان به خداس‌ت که آخر این راهی که باید با دست فرمان شما سر کنیم، دره تار یک هلاکت نباشد.»

افسوس برای رای به تدبیر و امید

سیدیوسف سلطانیان، دبیر انجمن اسلامی دانشجویان دانشگاه صنعتی شریف پشت تریبون قرار گرفت و خطاب به‌سخنگوی دولت اظهار کرد: «بیش از دو سال از زمانی که پای صندوق‌های رای آمدیم تا نشان دهیم تنها منشأ قدرت لایزال در کشور رای مردم است، می‌گذرد. ما پای صندوق‌های رای آمدیم تا سایه شوم جنگ و تحریم را از کشور برداریم و اقتصادمان بهتر شود. ما به امید دانشگاهی امن و آزادی رسانه‌و آزادی بیان پای صندوق‌های رای آمدیم. ما پای صندوق‌های رای آمدیم تا به حقوقدان رای دهیم نه به قاضی و سرهنگ. ما دو سال پیش پای صندوق‌های رای آمدیم تا به تدبیر و امید رای دهیم. افسوس.»

سخنگوی دولت در دانشگاه شریف:

درباره‌زمان اجرای گران‌شدن سوخت حرفی نزدیک تا تبعاتی نداشته باشد

تا «تصور فساد» بسیار زیاد است.» ربیعی تأکید کرد: «فساد قطعاً واقعیت تلخی است. از آقای رئیس‌هم‌برای مبارزه با فساد سپاسگزارم و امیدوارم حرکتی را که ایشان آغاز کرده است، خراب نکنند.»

اگر مدعیان دولت رامی‌گرفتند تورم ۸۰ درصد بود

سخنگوی دولت تأکید کرد: «اگر این وضعی که از فروش نفت به وجود آمده‌وضع بیکاری و نسلی که الان انتظار از زندگی‌اش با گذشته کاملاً متفاوت است‌ران کسانی که کم‌دعی هستند تجربه می‌کردند دولت‌ها دست‌می‌گرفتند تورم‌ان ۸۰ درصد بود.»

مردم نامحرم نیستند

دستیار ارتباطات اجتماعی رئیس جمهوری افزود: «در مورد بنزین اصلاً بحث بی‌اطلاعی مردم نبود و مردم نامحرم نیستند. در مورد اینکه حامل‌های انرژی باید گران شود، بسیاری کارشناسان نسبت به وضعیت قیمت بنزین نظر و هشدار دادند. در مجلس هم موضوع مطرح شد و بحث‌های بسیاری هم درباره آن صورت گرفت. وقتی این برنامه در سال ۹۷ قرار شد، اجرا شود یکی از رسانه‌ها خبر را منتشر کرد و با شرایطی که به‌وجود آمد، اجرا نشد.» ربیعی یادآور شد: «این تصور بود که درباره اصل گران‌شدن بحث صورت گرفت اما گفتیم درباره زمان اجرای آن چیزی گفته نشود تا تبعاتی نداشته باشد. خیلی‌ها هم از آن خبر داشتند که نمی‌خواهم در این مورد بحثی کنم.» سخنگوی دولت با انتقاد از ارتقای سطح علمی دانشجویان دانشگاه‌ها تأکید کرد: «به‌جای اینکه دانشجوی‌ها ما کتاب بخوانند و با عمق آن آشنا شوند، کار به اینجا رسیده است که همه‌تستی رشد کردند و با تست جلو رفتند؛ این بزرگ‌ترین خیانت به فضای علمی دانشگاه‌هاست.»

تصویب میان‌رشته «رایانش اجتماعی» برای اولین بار

رئیس پردیس البرز دانشگاه تهران از تدوین و تصویب میان‌رشته «رایانش اجتماعی» برای نخستین بار در این پردیس خبر داد. یونس نوربخش، ضمن اعلام این خبر گفت: «با افزایش روزافزون استفاده از اینترنت، شبکه‌های اجتماعی و وسایل هوشمند در دهه اخیر که منجر به انفجار داده‌های رفتاری و اجتماعی قابل‌استفاده برای محققان شده است، این مهم یک فرصت تاریخی بی‌سابقه برای محققان علوم اجتماعی فراهم کرده تا بتوانند با جزئیات بسیار بیشتری به مطالعه ویژگی‌ها، رفتار، پویایی و تعاملات انسانی و اجتماعی افراد بپردازند.»

وی افزود: «انجام مطالعاتی از این دست نیازمند همکاری‌های علمی بین‌رشته‌ای بین محققان علوم کامپیوتر، فیزیک، ریاضی، علوم اطلاعات و محققان جامعه‌شناسی، روانشناسی، علوم سیاسی و اقتصاد است. میان‌رشته «رایانش اجتماعی» درصدد است از داده‌های دیجیتال تولیدشده توسط افراد و روش‌های محاسباتی برای مدل‌سازی و ارزیابی نظریه‌های علوم اجتماعی استفاده کند.» نوربخش خاطرنشان کرد: «درخواست اولیه تصویب میان‌رشته «رایانش اجتماعی» برای اولین بار در دانشگاه تهران، اواخر سال ۱۳۹۷ به پردیس البرز ارسال شد. پس از برگزاری چندین جلسه تخصصی و طرح موضوع در سی‌ویکمین جلسه شورای آموزشی و پژوهشی پردیس البرز در تاریخ ۲۶ اسفند ۱۳۹۷ ایجاد رشته مورد تصویب قرار گرفت و پس از آن مکاتبه لازم با دفتر نظارت و برنامه‌ریزی آموزشی دانشگاه جهت اخذ مجوز انجام شد.»

به‌جایی می‌رسیم که ۲۰ میلیون سالمند داریم. همچنین زنان مجرد سالمند، تلخ‌ترین اتفاقی است که رخ خواهد داد. از سوی دیگر زنان سالمندی هم که سر کار نرفته‌اند هم از مشکلات دیگر کشور هستند.» ربیعی درباره اختصاص پلکانی رایانه معیشتی گفت: «اکنون خانواده‌های دارای پنج فرزند به بالا را در نظر نگرفته‌ایم، ما خانواده‌هایی داریم که سه فرزند دارند، باید یک‌جایی می‌ایستادیم؛ مثلاً خانواده ۶ یا ۷ نفره برای اینکه عدش سهم قابل‌توجهی است که داخل یک خانواده‌پول بیاید و ۳۰ هزار میلیارد تومان پول داریم و هرچه بررسی کردیم باید سهم کمتری را به خانواده تقسیم می‌کردیم.» سخنگوی دولت خطاب به دانشجوی دختر سوال کننده یادآور شد: «کاش به فهرست‌مسئولات خودم‌ا‌دیگری مثل اینکه چرتان نمی‌توانند دوچرخه‌سواری کنند می‌افزودید که باید بگویم در این زمینه دولت خیلی تلاش کرد، اما دست‌مان باز نیست.»

برخی بدهکاران بانکی گردن کلفتی می‌کنند

ربیعی با بیان اینکه بیشتر بدهی‌ها به سیستم بانکی کشور از بعد جنگ شروع شده است و سابقه طولانی دارد، گفت: «بدهکاران بانکی دو دسته هستند، یکی افرادی که گردن کلفتی می‌کنند و پول را پس نمی‌دهند و عده‌ای هم واقعاً گرفتار شدند. پولی را گرفتند و الان ورشکسته شده‌اند و خط تولید کارخانه‌های آنها متوقف شده است.»

اختیار وزیر کشور در انتخاب زمان افزایش قیمت سوخت

وی در پاسخ به پرسشی درباره باخیر نبودن رئیس جمهوری از زمان گران‌شدن بنزین افزود: «چهارشنبه آخرین گفت‌وگومان رئیس جمهوری و وزیر کشور انجام شد و آقای روحانی گفت با توجه به سخنانی که در شورای عالی امنیت ملی و میان سران قوا انجام شده است، شما اختیار دارید طرح مدیریت